

наслідки, аварії та катастрофи. І від того, які знання з основ загальної та інформаційної культури отримає майбутній фахівець, які навички, вміння він придбає в процесі навчання, залежатимуть і розвиток інформаційного суспільства, побудова суспільства, заснованого на інформації та знаннях.

Процеси, пов'язані з інформатизацією суспільства, зумовлюють необхідність пошуку нового підходу до підготовки споживачів інформації, яким знадобилися відповідні знання для пошуку і використання інформації. В умовах глобалізації багаторазово зростають можливості впливу окремої людини на інформаційні процеси всього суспільства. Це актуалізує в особистості поєднання максимальної індивідуальної волі з високою мірою відповідальності за свої вчинки.

Отже, в сучасних умовах принципового значення набувають оцінювання ефективності використання інформаційних технологій в управлінні, розробка ефективних моделей використання інформаційних технологій у процесах управління соціальними системами з обов'язковим урахуванням культурних цінностей та інтересів людини і суспільства.

О. М. Сахань, кандидат соціологічних наук, доцент

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Бурхливий розвиток сучасних внутрішньополітичних процесів в Україні, з одного боку, сприяв консолідації суспільства та поглибленню демократії, а з другого — виявив певну роз'єднаність нації, що є результатом комплексу невіршених проблем, які залишилися у спадок від напівколоніального минулого нашої держави та призвели до загрози її безпеці.

Процеси консолідації та розмежування суспільства залежать як від внутрішніх, так і від зовнішніх політичних процесів, активності і розвиненості зовнішньополітичних сил. В основі консолідації — близькість завдань і цілей, принципів взаємовідносин, а також політичних практик. Саме європейські інтереси України та її євроінтеграційні прагнення стали підґрунтям процесу консолідації українського суспільства, пік якого припав на осінь 2013 р. У цей час по всій країні проходила мирна масова акція на підтримку зовнішньополітичного курсу держави на євроінтеграцію. Народ України продемонстрував єдність у бажанні подолати цивілізаційне відставання та наблизитися до європейських стандартів життя. Проте раптовий відхід колишнього керівництва держави від обраного і законодавчо закріпленого курсу країни на євроінтеграцію та розгін мирних мітингуючих наприкінці

листопада минулого року обурив громадян, що стало поштовхом до рішучих протестних дій та переформатування євроінтеграційного майдану на анти-владний. Пересічні люди продемонстрували високий рівень самоорганізації та об'єдналися в революційній боротьбі за оновлення політичної системи, створення умов для незворотності демократичних перетворень та забезпечення участі громадян у керуванні країною. Для оборони мирних мітингів та охорони громадського порядку від провокацій з боку кримінальних елементів та ненасильницького опору силовикам були створені добровільні громадські формування — народні дружини та загони самооборони. Незабаром було прийнято рішення про створення всеукраїнської структури самооборони — позапартійного громадського руху «Самооборона Майдану».

Якщо такі позитивні чинники, як ідея євроінтеграції та наявність базових цінностей, наприклад, патріотизму, соціальної справедливості, взаємоповаги і взаємодопомоги, зумовили консолідацію українського суспільства, то на заваді створенню сприятливих умов для динамічного розвитку політичного процесу на шляху дійсної демократизації українського суспільства стали численні негативні внутрішньополітичні процеси. Це не вирішені за роки незалежності проблеми державотворення, відсутність консолідованої правлячої еліти, авторитетних політичних та національних лідерів, професійної та моральної влади, єдиних соціокультурних цінностей і орієнтирів керівників і керованих, постійне відтворення адміністративно-командних методів управління, слабкість політичної опозиції, непослідовна реформаторська політика, нестабільність законодавства, недосконалість судової системи, недостатня ефективність правового регулювання ринкових, між-етнічних стосунків, несформоване громадянське суспільство, залежність особи від держави та ін.

Крім того, багаторічне спекулювання політиками та мас-медіа темою територіального та мовного розколу українського суспільства, поділу людей на «своїх та чужих», вплив на внутрішні процеси в Україні зовнішніх суб'єктів, у тому числі реакційно-консервативно налаштованих східних сусідів, що виявлялося в просуванні російського варіанта християнства (православ'я), ксенофобії та вестернофобії, етатократії як моделі державного устрою, поширенні ідеї федералізації, перекручуванні історії, залякування російськомовного населення утисками з боку «бандерівців» та постійному загостренні через засоби масової інформації у людей старшого та похилого віку ностальгічних переживань за авторитарним радянським минулим. Як наслідок самоідентифікація населення південних та східних регіонів України стала досить розмитою, і багато хто тут усвідомлює себе скоріше громадянином колишнього СРСР, аніж незалежної України. Усі ці дії сприяли появі сепаратистських рухів у південно-східних регіонах України, посиленню деконсолідуючих процесів у суспільстві.

Нещодавня анексія Криму і Севастополя Росією та загроза територіальній цілісності України стали для більшості громадян, які опинилися перед загрозою жити з «братським» окупаційним народом, консолідуючим чинником. Згідно з результатами дослідження, проведеного групою Рейтинг на замовлення Міжнародного республіканського інституту на початку квітня 2014 р. в Україні, лише 1% громадян виступили проти єдності держави, при цьому кількість прихильників єдиної України переважала навіть у південно-східних областях: у південній частині країни за унітарну форму 44% (проти 22%), у східній частині за федералізм — 45%, проти 26%.

Стабілізація політичного процесу в сучасній Україні і розвиток суспільства до дійсної демократизації цілком залежать від державницького професіоналізму і відповідальності політичного класу, в першу чергу від владних інституцій, правлячої еліти та провідних лідерів. Це надзвичайно важливо для України, де відбуваються нові політичні процеси, з'являється нове у політичній системі, що, у свою чергу, потребує впорядкованості, пристосованості, самозбереження, попередження безвихідних політичних процесів. За умов стрімких політичних змін, несподіваних поворотів у розвитку внутрішніх та зовнішньополітичних процесів рівень неупорядкованості соціально-політичного життя не повинен перетворитися на хаос, інакше зміни втрачають сенс і трансформуються у руйнівний і загрозливий процес. Вихід вбачається у зміцненні у свідомості людей ідеології прогресивного динамічного розвитку держави та забезпеченні сталого розвитку всіх галузей народного господарства, створенні необхідних матеріальних та духовних умов для життя громадян зараз та для майбутніх поколінь, повазі до людської гідності, формуванні справжнього народовладдя, подоланні відчуження влади і суспільства. Зволікання з проведенням необхідних дій щодо створення умов для розгортання внутрішнього потенціалу держави та кожної особи істотно гальмує консолідацію і розвиток суспільства.

Т. М. Слінько, кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ

Стрімкий розвиток телекомунікаційних систем, глобальних мереж та інтерактивних засобів поширення інформації створює можливості доступу до практично необмежених інформаційних масивів, що зумовлює необхідність визначення і структуризації сукупності зовнішніх потреб України щодо